

1864.

12. nóv.

84. Konungsbréf til stiptamtannsins yfir Íslandi til svars ávarpi frá fundi Íslendinga á þingvöllum útaf konungaskiptunum.

Vér Kristján hinn Níundi, og s. frv. Vora einstaklega hylli! Dómsmálastjórnarráðgjafi Vor hefir fyrir Oss lagt þegnlegt ávarp, er samið var vegna konungaskiptanna á fundi embættismanna og bænda á þingvöllum í Árnessýslu á Íslandi 15. dag ágústm. þ. á.

Eins og það hefir verið Oss kært að taka móti þessari yfirlýsing um traust og hollustu frá fjölsóttum fundi manna úr hinum ýmsu héraðum landsins, þannig viðurkennum Vér og þá þýðing, er það hefir fyrir þá, er ávarpið hafa ritað, að þeir senda Oss þegnlegt heit um hollustu sína frá þeim stað, sem svo margar fornaldar-endurminningar eru við bundnar. Þér ber því að láta hlutaðeigendum í ljósi viðurkenning Vora og þakklæti.

Þarsem þvínæst málinu um stjórnarskipun Íslands hefir hreyft verið í ávarpi þessu, þá bendum Vér þeim mönnum, er það hafa sent, til þess, sem sagt er í bréfi Voru 8. dag júlím. þ. á., en í því er svarað áþekku ávarpi frá nokkrum embættismönnum og borgurum í Reykjavíkur kaupstað.

Þannig framkvæmist Vor vilji. Felandi þig guði!

Gefið í Vorum konunglega aðsetursstað Kaupmannahöfn 12. dag nóvemberm. 1864.

Christian R.

Heltzen.

16. nóv.

85. Konungleg Auglýsing viðvíkjandi friðarsamningi þeim, er gjörður var í Vínarborg 30. dag októbermánaðar 1864, ásamt með skrá um að rýma Jótland.

Vér Kristján hinn Níundi, og s. frv., Gjörum kunnugt: Eptir að ríkisráðið hefir veitt samþykki sitt, höfum Vér staðfest friðarsamning þann, er gjörður var í Vínarborg 30. dag

1864.

16. nóv.

októbermánaðar þ. á. millum Vor og þeirra, hans hátignar keisarans í Austurríki og hans hátignar konungsins í Prússlandi, en friðarsamningur þessi er þannig hljóðandi í útlekking:

Í nafni hinnar einu allrahelgustu þrenningar!

Hans hátign konungurinn í Danmörk, hans hátign keisarinn í Austurríki og hans hátign konungurinn í Prússlandi hafa orðið sambuga um að gjöra undirbúningssamning þann, er undirskrifaður var 1. dag ágústmánaðar þ. á., að fullum friðarsamningi.

Fyrir því hafa þeirra hátignir kvatt til fulltrúa sinna þessa menn:

Hans hátign konungurinn í Danmörk: Herra George Joachim Quaade, kommandör Dannebrogssorðunnar og Dannebrogsmann, riddara af 1. flokki orðu hins rauða arnar og af öðrum flokki járnkrúnuorðunnar og s. frv., kammerherra og aukaráðgjafa, og s. frv. og s. frv., og herra Henrik August Theodor Kauffmann, kommandör Dannebrogssorðunnar og Dannebrogsmann, og s. frv. og s. frv., kammerherra og ofursta í aðalherstjórninni og s. frv. og s. frv.

Hans hátign keisarinn í Austurríki: Herra Johann Bernhard greifa af Rechberg Rothenlöwen, riddara af gullgærinni, stórkross hinnar ungversku St. Stefans orðu, riddara af 1. flokki járnkrúnuorðunnar, riddara af orðu hins svarta arnar með demöntum og s. frv., kammerherra og virkilegt leyndarráð og s. frv. og s. frv., og herra Adolph Maria barún af Brenner-Felsach, kommandör hinnar keisaralegu Leópoldsorðu og Dannebrogssorðunnar og s. frv., virkilegan kammerherra, aukasendiherra og fulltrúa með keisaralegu umboði og s. frv. og s. frv.

Hans hátign konungurinn í Prússlandi: Herra Carl barún af Werther, riddara af fyrsta flokki orðu hins rauða arnar, stórkross hinnar keisaralegu Leópoldsorðu og Dannebrogssorðunnar og s. frv. og s. frv., kammerherra og virkilegt leyndarráð, aukasendiherra og ráðherra með konunglegu umboði við hirðina í Austurríki, og herra Hermann Ludvig v. Balan, riddara af öðrum flokki orðu hins rauða arnar með stjörnu og

1864.
16. nóv.

eikilaufum, kommandör húsorðunnar frá Hohenzollern, hinnar keisaralegu Leópoldsorðu og Dannebrogssorðunnar og s. frv., virkilegt leyndarráð, meðlim ríkisráðsins, aukasendiherra og fulltrúa með konunglegu umboði og s. frv., og s. frv., og s. frv.; hafa þessir menn átt fund með sér í Vínarborg, og eptir að þeir hafa lagt fram umboðsskrár sínar, sem voru í góðu og réttu formi, komu þeir sér saman um þessar greinir:

I. grein.

Héreptir skal ávallt vera friður og vinátta milli hans hátignar konungsins í Danmörk og þeirra: hans hátignar keisarans í Austurríki og konungsins í Prússlandi, millum erfingja þeirra og eptirkomenda, ríkja þeirra og þegna.

II. grein.

Allir samningar og samþykktir, er gjörðar hafa verið á undan stríðinu millum hinna háu málsparta, er samning þenna gjöra, fá gildi á ný, nema teknar séu úr gildi eður breyting á þeim gjörð í þessum samningi.

III. grein.

Hans hátign konungurinn í Danmörk afsalar sér öllum réttindum sínum til hertogadæmanna Slèsvíkur, Holtsetalands og Láenborgar þeim til handa: hans hátign keisaranum í Austurríki og hans hátign konunginum í Prússlandi, og skuldbindur sig til að viðurkenna þær ráðstafanir, er þeir gjöra viðvíkjandi hertogadæmum þessum.

IV. grein.

Afsölun hertogadæmisins Slèsvíkur innibindur í sér allar þær eyjar, er heyra til hertogadæmis þessa, eigi síður en þann hluta þess, sem á meginlandinu liggur.

Til þess að gjöra hægra fyrir með ákvörðun landamæranna, og til þess að gjöra enda á vankvæðum þeim, er af því leiða, að józk hëruð liggja sem ílendur í Slèsvíkur landi, þá afsalar hans hátign konungurinn í Danmörk sér þeim til handa: hans hátign keisaranum í Austurríki og hans hátign konunginum í Prússlandi, hina józku landsparta, er liggja fyrir sunnan syðri takmarkalínu Rípa hëraðs, t. a. m. hinn józka landspart Mögel-

tönder, eyna Amrom, józku partana af eyjunum Föhr, Sild og Romö og s. frv.

1864.
16. nóv.

Þar á móti veita þeir, hans hátign keisarinn í Austurríki og hans hátign konungurinn í Prússlandi, samþykki sitt til þess, að aðskilið sé frá hertogadæminu Slèsvík og innlímað í konungsríkið Danmörk svo mikið land af hertogadæminu, sem þessu svarar, og skal það vera, auk eynnar Æreyjar, þeir landskikar, sem þurfa til að sameina Rípa hérað, sem fyr er getið, við hina partana Jótlands, og til að laga takmarkalínuna milli Jótlands og Slèsvíkur í þá áttina, sem Kolding er.

V. grein.

Hin nýja takmarkalína millum konungsríkisins Danmerkur og hertogadæmisins Slèsvíkur á að byrja í miðju mynni fjarðarins Heilsminde við Meðalfararsund (Litlabelti), liggur hún svo eptir firðinum, og fer síðan eptir núverandi suðurtakmörkum þessara sókna: Heils, Veistrup og Taps, allt að síki því, sem er fyrir sunnan Geilbjerg og Brænöre; þá fer hún eptir síki þessu, fra því er það rennur út í Fovs-á, meðfram suðurtakmörkum sóknanna Ödis og Vandrup, og vesturtakmörkum hinnar síðarnefndu sóknarinnar allt að Konungsa fyrir norðan Holte. Þaðan eru takmörkin farvegur þeirrar ár, til austurtakmarka Hjortlunds sóknar. Þaðan á línán að fara eptir sömu takmörkum og framlenging þeirra allt að því horni á þorpinu Obekjær, er skagar til norðurs, og síðan eptir austurtakmörkum þorps þessa að Gjels-á. Þaðan á hin nýja takmarkalína að fara eptir austurtakmörkum Seem-sóknar, og suðurtakmörkum sóknanna: Seem, Ribe og Vester-Vedsted, og á hún að liggja út í Norðursjóinn miðja vegu milli eyjanna Manö og Romö.

Vegna þessarar nýju skipunar á landamærunum er því af beggja hálfu yfir lýst, að allar heimildir og öll réttindi blandaðs eðlis, bæði í veraldlegum og andlegum efnum, sem hingað til hafa átt sér stað í íslendunum, á eyjunum og í blönduðu sóknunum, séu afmáð. Fyrir því skulu þau hin nýju landsýfirráð í báðum þeim löndum, er hin nýja takmarkalína aðgreinir, í þessu tilliti fá öll réttindi sín óskert.

1864.

16. nóv.

VI. grein.

Undir eins og búið er að út gefa staðfestingarbréfin um samning þenna, skal nefnd, er skipuð sè fulltrúum hinna háu málsparta, er samninginn gjöra, fara til og afmarka hina nýju takmarkalínu á landinu sjálfu, samkvæmt því, sem fyrir er mælt í næstu grein á undan.

Nefnd þessi á og að skipta niður á konungsríkið Danmörk og hertogadæmið Slésvík kostnaðinum við að leggja hinn nýja þjóðveg frá Rípum til Tönder, og skal það gjört að tiltölu rætti eptir stærð lands þess, er hann liggur í gegnum báðum megin.

Loksins skal og hin sama nefnd sjá um skipti á fasteignum og öðru fè, sem hingaðtil sameiginlega hefir heyrt til hærudum eður sveitarfélögum, sem aðskilin eru við hina nýju takmarkalínu.

VII. grein.

Ákvarðanirnar í XX. XXI. og XXII. grein í samningi þeim, er gjörður var millum Austurríkis og Rússlands 3. dag mánaðar 1815¹, en þær ákvarðanir eru partur úr sjálfri aðal-

¹) Greinir þessar eru þannig hljóðandi:

XX. grein.

Nú falla takmörkin yfir eignir manna, og skal þá farið að við eigendurna eptir hinum frjálslegustu grundvallarreglum, að því er snertir eignir þessar.

Þessir blönduðu eigendur, hjú þeirra og aðrir, er þar búa, skulu hafa rétt til að fara fram og aftur með jarðyrkjutól sín, skepnur, áhöld og s. frv. frá einum parti til annars á eign þeirri, sem takmörkin þannig skerast yfir, án tillits til þess, að landsýriráðin eru ekki hin sömu yfir báðum pörtunum; einnig til að flytja frá einum stað til annars uppskeru sína, allskonar ávexti, sem jörðin af sér gefur, skepnur sínar og alla þá hluti, er þeir hafa til búið, án þess að þeir þurfi leiðarbréf, án þess þeim sè tálmun gjörð, án þess að þeir sæti neinum álögum og án þess þeir greiði nokkurn toll.

Þessi hlunnindi eru þó einskorðuð við hluti, sem náttúran eður iðnaðurinn framleiðir á þeirri lóð, sem takmarkalínan þannig hefir skorizt gegnum. Svo gilda þau og einungis um þær fasteignir, er sami eig-

1864.

16. nóv.

gjörð Vínarfundarins og snerta hina blönduðu eigendur, réttindi þau, er þeir geti hagnýtt sér, og hvernig að skuli farið um þær eignir manna, sem takmörkin falla yfir, — skulu heimfærðar upp á þá eigendur og þær eignir, sem á sama hátt er ástatt með í Slèsvík og á Jótlandi, sem ráð er fyrir gjört í ofangreindum ákvörðunum í gjörðum Vínarfundarins.

VIII. grein.

Til þess að ríkisskuldum hins danska alríkis verði sanngjarnlega skipt eptir fólkstölu í konungsríkinu og hertogadæmunum, og til þess að koma í veg fyrir þá hina óyfírvinnanlegu erfiðleika, sem nákvæmir reikningar um réttindi og kröfur á báðar síður mundu hafa í för með sér, hafa hinir háu málsparatar, er samning þenna gjöra, ákveðið þann hluta af ríkisskuldum hins danska alríkis, sem hertogadæmin eiga að bera, til upphæðar í heilu lagi, er sè tuttugu og níu milljónir ríkisdala (danskkrar ríkismyntar).

IX. grein.

Sá hluti af ríkisskuldum hins danska alríkis, sem eptir næstu grein hær á undan á að hvíla á hertogadæmunum, á sem skuld, er ofangreind þrjú hertogadæmi eiga að lúka til konungsríkisins Danmerkur undir ábyrgð þeirra, hans hátígnar keisarans

andi á innan mílu (15 mílur jafnar einu jarðarmælistigi) hvorumegin, og sem takmarkalínan hefir skorizt gegnum.

XXI. grein.

Þegar beggja ríkjanna, einkum fjármenn og hirðar, skulu framvegis vera aðnjótandi þeirra réttinda, hlunninda og einkaleyfa, er þeir að undanförmu hafa haft.

Eigi skal heldur leggja neinartálmanir í veginn fyrir dagleg viðskipti nábúanna, þeirra er við takmörkin búa, á þjóðverzku: Gränz-Verkehr.

XXII. grein.

Varnarþing manns þarsem hann á heima skal einnig ráða í málum manna, þeim er rísa utaf lánðeignum þessum. En varnarþing fasteignarinnar, þarsem þrætulandið liggur, á að láta dóminum fullnustu veita. Þessi ákvörðun á að gilda í sex ár, en þar á eptir áskilja báðir hinir háu stjórnendur sér, ef þörf gjörist, að koma sér saman um aðra reglu.

1864.
16. nóv.

í Austurríki og hans hátignar konungsins í Prússlandi, að greiðast innan eins árs, eður fyrri ef unnt er, frá því að búið er að koma skipulagi á stjórn hertogadæmanna fyrir fullt og allt.

Skuld þessa eður nokkurn hluta hennar má borga með einhverjum þeim hætti, er nú segir, eptir því sem hertogadæmin helst kjósa:

1°. Með peningum (75 prússneskir dalir = 100 dalir danskrar ríkismyntar);

2°. Með því að fá hinum danska ríkissjóði óuppsegjanleg skuldabréf, með 4 af hundraði í vöxtu, er heyra til innlendum skuldum hins danska alríkis;

3°. Með því að fá hinum danska ríkissjóði ný ríkisskuldabréf, sem hertogadæmin gefa út, og ber að ákveða verð þeirra í prússneskum dölum (30 í pundinu) eður í Hamborgarbankamörkum. Skuldabréf þessi eiga að borgast á þann hátt, að greitt sé árgjald, er sé fyrir hvert missiri að upphæð 3 af hundraði af hinni upphaflegu upphæð skuldarinnar, á þann hátt að 2 af hundraði seu vextir þeir, er á hverjum gjalddaga ber að greiða af skuldinni, en afgangurinn kemur uppí skuldina sjálfa.

Áðurgreint gjald, 3 af hundraði á hverju missiri, verður greitt bæði úr hinum opinberu fæhirzlum hertogadæmanna og svo hjá peningakaupmönnum í Berlin og Hamborg.

Skuldabréfum þeim, sem nefnd eru í 2. og 3. tölulið, verður viðtaka veitt í hinn danska ríkissjóð eptir upphæð þeirri, er þau hljóða uppá.

X. grein.

Þangaðtil hertogadæmin fyrir fullt og allt hafa tekið að sér þá upphæð, sem þau eiga að greiða samkvæmt VIII. grein þessa samnings í staðinn fyrir þeirra hluta eptir tiltölu af sameiginlegum skuldum hins danska alríkis, eiga þau á hverju missiri að greiða 2 af hundraði af greindri upphæð, en það eru 580,000 dalir (danskrar ríkismyntar). Þessi borgun fer fram á þann hátt, að þeir vextir af hinum dönsku ríkisskuldum, sem að undanfögnu hafa ávísaðir verið úr hinum opinberu fæhirzlum hertogadæmanna, og það, sem þar hefir verið ávísað af því, sem borgað

1864.
16. nóv.

hefir verið uppi skuldirnar sjálfar, sè einnig framvegis borgað úr hinum sömu sjóðum. Um það, sem þannig verður útborgað, skal reikningur gjörður á hverju missiri, og ef þá verður sú raun á, að það ekki nær ofangreindri upphæð, þá skulu hertogadæmin greiða hinum danska ríkissjóði í peningum það, sem á brestur; en ef hið gagnstæða hefir átt sèr stað, ber á sama hátt að endurgjalda hertogadæmunum í peningum það, sem umfram er.

Reikningsgjörðir þessar skulu eiga sèr stað millum Danmerkur og þeirra yfirvalda, er hafa á hendi æðstu stjórn hertogadæmanna, og fara fram á þann hátt, sem fyrirskipað er í þessari grein, eður á hverju hálfu missiri ef það af beggja hálfu yrði álitid nauðsynlegt. Hin fyrsta reikningsgjörð á sèr-staklega að snerta alla þá vöxtu af hinum sameiginlegu skuldum danska alríkisins og sèrhverja þá borgun upp í þær, sem greidd hefir verið eptir 23. dag desembermánaðar 1863.

XI. grein.

Hið svo nefnda Holstein-Plönska jafnvirðisfè og eptirstöðvarnar af endurgjaldinu fyrir hinar fyrrverandi eignir hertogans af Augustenborg, að meðtöldum veðskuldum þeim, er á þeim hvíla, og þjóðjardaskuldabréf í Slèsvík og Holtsetalandi — skulu eingöngu falla á hertogadæmin.

XII. grein.

Stjórnin í Austurríki og stjórnin í Prússlandi ætla að láta hertogadæmin borga sèr stríðskostnaðinn.

XIII. grein.

Hans hátign konungurinn í Danmörk skuldbindur sig til, undir eins og búid er að út gefa staðfestingarbréf þessa samnings, að framselja öll kaupför frá Austurríki, Prússlandi og Þjóðverjalandi, sem tekin hafa verið meðan á stríðinu stóð, svo og farma skipa þessara, og einnig farma þá, sem eru eign þegnanna í Austurríki, Prússlandi og Þjóðverjalandi, en sem teknir kunna hafa verið í skipum þeirra þjóða, er afskiptalausar hafa verið af stríðinu, og loks öll þau skip, sem Danmörk hefir tekið vegna stríðsins í hertogadæmum þeim, er nú hafa afsölud verið.

1864.
16. nóv.

Þessum hlutum skal skilað í því ástandi, sem þeir bona fide eru í á þeim tíma, þegar þeir eru fram seldir.

Ef þeir hlutir, sem ber að skila aptur, ekki lengur eru til, á að endurgjalda andvirði þeirra, og ef þeir, eptir að þeir voru teknir, hafa rýrnað í verði svo töluverðu muni, ber að greiða eigendum þeirra skaðabætur, er því svari. Enn fremur er viðurkennd sú skylda, að borga þeim, er skip hafa til leigu, og skipverjum, og einnig þeim, er farmana eiga, allan beinlínis kostnað og skaða, sem sannað verður að hafi orsakast af því, að skipin hafi verið tekin, t. a. m. hafnartolla [droits de port ou de rade (Liegegelder)], réttargjöld og þau gjöld, sem risið hafa af viðurhaldi og heimflutningi skipa og skipverja.

Hvað þau skip snertir, er eigi verður sjálfum aptur skilað, þá skal endurgjaldið fyrir þau ákveðið eptir verði því, er þau skip voru í, þá er þau voru tekin. Með tilliti til þeirra farma, sem skemmt hafa, eður ekki eru lengur til, þá skal endurgjaldið ákveðið eptir verði því, sem þeir hefðu verið í á þeim stað, er átti að flytja þá til, á þeim tíma, er skipið eptir líkindum hefði þangað komið.

Hans hátign keisarinn í Austurríki og hans hátign konungurinn í Prússlandi skila á sama hátt aptur þeim kaupförum, er herlið þeirra eður herskip hafa tekið, og sömuleiðis skipsförmunum, að því leyti þeir voru eign einstakra manna.

Ef hlutunum sjálfum eigi verður aptur skilað, ber að ákveða endurgjaldið fyrir þá eptir þeim grundvallarreglum, sem að ofan er getið.

Þeirra hátignir skuldbinda sig einnig til að reikna með herskatta þá, er lið þeirra hefir fengið í peningum á Jótlandi. Sú upphæð skal dregin frá því endurgjaldi, sem Danmörk á að greiða, samkvæmt þeim grundvallarreglum, sem ákveðnar eru í þessari grein.

Hans hátign konungurinn í Danmörk, hans hátign keisarinn í Austurríki og hans hátign konungurinn í Prússlandi skipa sérstaklega nefnd, sem á að ákveða upphæð skaðabótanna á báðar hliðar, og skal hún koma saman í Kaupmannahöfn í seinasta

lagi 6 vikum eptir að búið er að framselja staðfestingarbréf þessa samnings.

1864.

16. nóv.

Nefnd þessi skal leitast við að ljúka starfa sínum á þrem mánuðum. Ef hún þegar sá tími er liðinn eigi hefir getað orðið á eitt sátt um allar þær kröfur, er upp hafa verið bornar fyrir henni, ber að leggja í gjörð þær kröfurnar, sem enn eru óutkljáðar. Í þessu augnamiði ætla þeir, hans hátign konungurinn í Danmörk, hans hátign keisarinn í Austurríki og hans hátign konungurinn í Prússlandi að koma sèr saman um að kjósa gjörðarmann.

Endurgjaldið á að greiðast í seinasta lagi 4 vikum eptir að búið er að ákveða það fyrir fullt og fast.

XIV. grein.

Danska stjórnin er framvegis skuldbundin til að borga aptur allt það fè, sem þegnarnir í hertogadæmunum, sveitarfélög, opinberar stofnanir og félög hafa borgað inn í danskar fèhirzlar sem ábyrgðarfè, geymslufè eður ráðstöfunarfè:

Þar að auki skal þetta fè fengið hertogadæmunum:

1. Sjóðurinn til að borga hinar holsteinsku fèhirzlu-ávísanir (Kassenscheine);

2. Fangelsisbyggingasjóðurinn;

3. Brunabótasjóðirnir;

4. Geymslufjár-sjóðurinn;

5. Það fè, er menn eptir sinn dag hafa gefið sveitarfélögum eður opinberum stofnunum í hertogadæmunum;

6. Eptirstöðvar (Kassenbehalte) af sèrstaklegum tekjum hertogadæmanna, sem bona fide voru í hinum opinberu fèhirzlum þeirra á þeim tíma, er aðfarir þjóðverska sambandsins voru gjörðar og liði skipað í landshluta þessa.

Það verður á hendur falið þjóðfulltrúa nefnd að ákveða upphæð ofangreinds fjár, eptir að búið er að draga frá kostnaðinn við hina sèrstaklegu stjórn hertogadæmanna.

Með tilstyrk hinnar dönsku stjórnar ber að reisa við aptur fornmenjasafnið í Flensborg, sem á skylt við sögu Slèsvíkur, en hefir að miklu leyti tvístrazt við hina síðustu atburði.

Einnig skal hin nýja stjórn nákvæmlega borga aptur dönskum

1864.
16. nóv.

þegnum, sveitarfélögum, opinberum stofnunum og félögum, þeim er blut eiga að máli, fè það, er borgað hefir verið inn í hinar opinberu fèhírlur hertogadæmanna sem ábyrgðarfè, geymslufè, eður ráðstöfunarfè.

XV. grein.

Eptirlaun þau, sem tilfærð eru í hinum sérstaklegu gjalda-áætlunum konungsríkisins eður hertogadæmanna, skulu eins og verið hefir borgast af hvoru landinu fyrir sig. Þeim, er eptirlaunin hafa, er frjálst að taka sér bólfestu hvort heldur í konungsríkinu eður hertogadæmunum.

Öll önnur eptirlaun, bæði borgaralegra embættismanna og hermanna, að meðtöldum eptirlaunum embættismanna við ársfè hans hátignar, hins hásæla konungs Fríðriks hins 7., og embættismannanna hjá hans konunglegu tign, hinum hásæla Ferdinand prins og hjá hennar konunglegu tign hinni hásælu landgreifainnu Charlotte af Hessen, er var borin prinsessa af Danmörk, svo og þeim eptirlaunum, sem hingaðtil hafa greidd verið úr náðargjafa-sjóðnum (Naades-Sekretariatet) — skal skipt millum konungsríkisins og hertogadæmanna eptir fólkstölu beggja.

Fyrir þessa sök hafa menn orðið ásáttir um að láta semja lista yfir öll þessi eptirlaun, reikna upphæð þeirra til innstæðu sem árlegt lífsfè, og skora á alla þá, er eptirlaunin hafa, að lýsa yfir, hvort þeir framvegis óski að fá eptirlaun sín borguð í konungsríkinu eður í hertogadæmunum.

Ef sú verður raun á, þegar menn eru búnir að kjósa um þetta, að hlutfallið milli partanna, það er að segja milli þess hluta, er fellur á hertogadæmin, og þess hlutans, er framvegis hvílir á konungsríkinu, ekki verður samkvæmt grundvallarreglunni um niðurjöfnunina að tiltölu eptir fólks fjölda, þá skal það landið borga mismuninn, sem á að bera hann eptir þessu.

Þau eptirlaun, sem ávísuð eru úr hinum almenna ekkju-sjóði og úr eptirlaunasjóði óaðri hermanna, skulu framvegis borguð eins og að undanförmu, að því leyti sjóðir þessir til hrökkva. En hvað snertir tillag það, sem ríkið verður að borga

1864.
16. nóv.

til sjóða þessara, þá taka hertogadæmin að sér nokkurn hluta þess að tiltölu eptir fólksfjölda.

Mönnum, sem fæddir eru í hertogadæmunum, er beinlínis áskilin sú hlutdeild í lífsfjár og framfærslustofnunarinni frá 1842 í Kaupmannahöfn, sem þeir hafa áunnið sér rétt til.

Þjóðfulltrúanefnd, er sé skipuð fulltrúum af beggja hendi, skal eiga fund með sér í Kaupmannahöfn jafnskjótt og búið er að staðfesta samning þenna, til þess að ráðstafa hinum einstöku atriðum í ákvörðunum í þessari grein.

XVI. grein.

Hin konunglega danska stjórn tekur að sér útborgun á ársfê handa:

Hennar hátign Karólínu Amalíu, ekkjudrottning,

Hennar konunglegu tign Karólínu, erfðaprinsessu,

Hennar konunglegu tign Vilhelmínu Maríu af Glücksborg, hertogainnu,

Hennar tign Karólínu Charlotte Mariane af Mecklenborg-Strelitz, hertogainnu,

Hennar tign Lóvísu Karólínu af Glücksborg, ekkjuhertogainnu,

Hans tign Friðriki, prins af Hessen,

Þeirra tign prinsessunum Charlotte, Victoriu og Amalíu af Slesvig-Holstein-Sönderborg-Augustenburg.

Þann hluta af þessu fê, sem að tiltölu eptir fólksföldanum fellur á hertogadæmin, skal stjórn hertogadæmanna endurgjalda hinni dönsku stjórn.

Nefnd sú, sem um er getið í næstu grein hér á undan, á einnig að gjöra þær ráðstafanir, sem þörf er á til framkvæmdar því, sem um er rætt í þessari grein.

XVII. grein.

Hin nýja stjórn í hertogadæmunum gengur að þeim réttindum og skyldum, sem byggjast á samningum þeim, sem hin konunglega danska landstjórn á vanalegan hátt hefir gjört með tilliti til almennings málefna, sem sérstaklega varða þá landshluta, sem nú eru afsalaðir.

Menn hafa orðið ásáttir um, að ofangreind ákvörðun ekki

1864.
16. nóv.

nái til þeirra skyldna, er styðjast við samninga, sem hin danska stjórn hefir gjört með tilliti til stríðsins og aðfara bandaríkjanna.

Hin nýja stjórn hertogadæmanna viðurkennir sérhver réttindi, sem menn eður stofnanir hafa löglega áunnið sér í hertogadæmunum.

Ef ágreiningur verður um þessi efni, eiga dómstólarnir að skera úr málunum.

XVIII. grein.

Þeir menn, sem fæddir eru í landshlutum þeim, sem nú eru afsalaðir, en sem þjóna í hinum danska landher eður sjóliði, eiga rétt á að verða þegar í stað undanþegnir herþjónustu og fara til heimkynna sinna.

Menn hafa orðið ásáttir um, að þeir af þessum mönnum, sem verða kyrrir í þjónustu hans hátignar konungsins í Danmörk, ekki fyrir þá sök megi verða fyrir neinum halla, hvorki sjálfir né á eignum sínum.

Hin sömu réttindi og vernd er af beggja hálfu veitt borgaralegum embættismönnum, fæddum í Danmörk eður hertogadæmunum, sem lýsa yfir þeirri fyrirætlun sinni, að yfirgefa stöðu þá, sem þeir eru í, annaðhvort í þjónustu Danmerkur eður hertogadæmanna, eður sem heldur kjósa að vera kyrrir í stöðu þessari.

XIX. grein.

Þeir þegnar, er eiga heima í löndum þeim, sem afsöluð eru með samningi þessum, hafa í 6 ár frá þeim degi, er staðfestingarbréfin eru fram seld, fullt frelsi til, eptir að það hefir kunngjört verið hlutaðeiganda yfirvaldi, að flytja lausafé sitt, án þess að borga toll af, og fara sjálfir með hyski sitt til landa hans hátignar Danmerkur konungs, og halda þeir, þegar svo er, réttindum sínum sem danskir þegnar. Frjálst er þeim að halda framvegis fasteignum sínum, þeim er þeir eiga í hinum afsöluðu löndum.

Hinn sami réttur veitist á hinn bóginn dönskum þegnum og mönnum, sem fæddir eru í hinum afsöluðu löndum, en eiga heima í ríkjum hans hátignar konungsins í Danmörk.

1864.

16. nóv.

Þeir menn, sem færa sèr í nyt ákvarðanir þessar, mega ekki fyrir þá sök, að þeir taka þenna eður hinn kostinn, verða fyrir neinni áreitni frá hvorugri hálfunni, hvorki sjálfir þeir nè eignir þeirra, í hvoru landinu sem þær liggja.

Ofangreindur sex ára frestur kemur og þeim mönnum að notum, sem fæddir eru annaðhvort í konungsríkinu Danmörk eður í hinum afsöluðu löndum, en sem á þeim tíma, þá er samningur þessi verður staðfestur, dveljast fyrir utan takmörk konungsríkisins Danmerkur eður hertogadæmanna. Yfirlýsingu þeirra getur orðið viðtaka veitt hjá hinum næsta danska sendiherra, eður hjá enum ædri embættismönnum, hvar sem er í konungsríkinu eður hertogadæmunum.

Allir þeir, er hafa rétt innborinna manna á þeim tíma, er samningur þessi verður staðfestur, halda þeim rétti bæði í konungsríkinu og í hertogadæmunum.

XX. grein.

Eignarheimildir, stjórnarskjöl og dómsskjöl um borgaraleg mál, sem snerta hin afsöluðu lönd, en sem eru í skjalasöfnum konungsríkisins Danmerkur, skulu svo skjótt, sem unnt er, fengin í hendur hinum nýju stjórnarumboðsmönnum hertogadæmanna.

Sömuleiðis ber að fá hertogadæmunum allar þær deildir af skjalasöfnunum í Kaupmannahöfn, ásamt með listum og registrum, sem verið hafa eign þeirra, en hafa verið teknar út úr skjalasöfnum þeirra.

Hin danska stjórn og hin nýja stjórn hertogadæmanna skuldbinda sig til, eptir áskorun hinnar ædri umboðsstjórnar, að láta hvor aðra fá öll þau skjöl og allar þær skýrslur, sem snerta málefni, er varða hvor um sig Danmörk og hertogadæmin.

XXI. grein.

Kaupverzlun og siglingar í Danmörk og hinum afsöluðu hertogadæmum njóta í hvorutveggja landinu hinna sömu réttinda og hlunninda, sem veitt eru þeirri þjóð, er beztum kostum á að sæta, þangaðtil búið er að skipa fyrir um það málefni með sérstaklegum samningum.

Það tollfrelsi og sá lættir í tollgjaldi, sem eptir samningi dagsettum 14. marzm. 1857, II. grein, er veitt fyrir þær vörur,

1864.
16. nóv.

sem fluttar eru á vegum þeim og síkjum (Kanal), sem nú sameina eður síðar kunna að sameina Norðursjóinn og Eystrasalt, skal einnig gilda um þær vörur, sem fluttar eru gegnum konungsríkið eður hertogadæmin, hvaða vegur sem farinn er.

XXII. grein.

Lið bandamanna skal svo fljótt, sem unnt er, fara út úr Jótlandi og í seinasta lagi innan þriggja vikna eptir að búið er að staðfesta samning þenna.

Hinar sérstaklegu ákvarðanir um burtför liðsins eru settar í skrá nokkurri, sem er fest við samning þenna.

XXIII. grein.

Til þess að stuðla af fremsta megni til að friða hugi manna er því yfir lýst og heitið af hálfu hinna háu málsparta, er samning þenna gjöra, að enginn, sem hefir yfir sézt við hina síðustu atburði, í hverri stætt og stöðu sem hann er, skuli ofsóttur eður áreittur, eður sjálfum honum eður eignum hans neinn óskundi gjörður sökum breytni hans eður skoðunar á þjóðmálefnum.

XXIV. grein.

Samningur þessi skal staðfestur og staðfestingarskjölin framseld í Vínarborg, áður en liðnar eru 3 vikur, eður fyrri ef unnt er.

Þessu til staðfestu hafa fulltrúarnir undirskrifað hann og sett á hann merkis-innsigli sín.

Þannig samið í Vínarborg 30. dag októbermánaðar ár eptir Krists fæðing átján hundruð sextíu og fjögur.

(L. S.) undirskr.: *Quaade*.

(L. S.) undirskr.: *Kauffmann*.

(L. S.) undirskr.: *Rechberg*.

(L. S.) undirskr.: *Brenner*.

(L. S.) undirskr.: *Werther*.

(L. S.) undirskr.: *Balan*.

Fylgiskjal.

1864.

16. nóv.

Skrá um burtför bandamannaliðsins úr Jótlandi.

Samkvæmt XXII. grein í fríðarsamningi þeim, er í dag hefir gjörður verið millum hans hátignar konungsins í Danmörk öðrumegin og hinsvegar þeirra, hans hátignar keisarans í Austurríki og hans hátignar konungsins í Prússlandi, hafa hinir háu málspartar, en samninginn gjörðu, orðið ásáttir um þær ákvarðanir, er nú skal frá skýrt:

I.

Bandamannaliðið skal fara burt úr Jótlandi í seinasta lagi á þriggja vikna fresti, þannig að það við lok fyrstu vikunnar skal vera komið burt úr Hjörings-, Thisted-, Vebjarga-, Álaborgar- og Randarós ömtum; auk greindra amta skal það við lok annarar vikunnar einnig vera komið burt úr Árás-, Skandborgar- og Hringkaupangurs ömtum og við lok þriðju vikunnar úr gjörvöllu Jótlandi.

II.

Þann dag, er staðfestingarbréf þessa samnings verða fram-seld, er lokið aðgjörðum hermanna-landstjórnar þeirrar, sem nú er á Jótlandi. Eriudsreki, er hin konunglega danska stjórn til þess kveður, tekur þá við allri umboðsstjórn landsins; og heldur hann til á sama stað á Jótlandi og yfirstjórn bandamannaliðsins hefir aðsetur sitt meðan liðið er að fara út úr landinu.

III.

Hin dönsku yfirvöld skulu tregðulaust láta í té allt, er bandamannaliðið þarf, með tilliti til húsnæðis, vista og flutnings (Vorspann) meðan liðið er á józkri lóð. Hin konunglega danska stjórn skal láta umboðsmaun sinn hafa ábyrgð af framkvæmd þessarar ákvörðunar. Það sem í þessari grein er rætt um, að látið skuli í té, skal takmarkað svo, að það einungis sé hið allranauðsynlegasta.

IV.

Alla spítala, herpósta og hraðfréttalínur, er bandamannaliðið nú sem stendur hefir til sinna afnota, skal framvegis mega

1864.
16. nóv.

nota þangaðtil liðið fullkomlega er farið út úr hverju amti, þó án skaða fyrir samsvarandi hluti, sem eru undir yfirráðum hinnar dönsku umbodsstjórnar. Hin konunglega danska stjórn ábyrgist beinlínis, að ekki verði með neinu tálmað framkvæmd þess, sem ákveðið er í þessari grein.

V.

Ef bandamannaliðið, þegar það fer úr Jótlandi, neyðist til að skilja eptir sjúka eður særða, skuldbindur hin konunglega danska stjórn sig til að annast um, að þeir fái tilhlýðilega meðferð og hjúkrun og til að láta flytja þá, þegar þeir eru heilir orðnir, með „Vorspann“ til hinna næstu herstöðva bandamannaliðsins.

VI.

Frá þeim degi, er staðfestingarbréf samnings þessa verða fram seld, borgar bandamannaliðið, eptir þeim ákvörðunum, sem eru í reglugjörðinni um viðurgjörning á herliði þjóðversku sambandsríkjanna innan takmarka þeirra ríkja, kostnaðinn við allt það, sem því eptir áður sögðu verður í té látið með tilliti til húsnæðis, vista, hjúkrunar sjúkra og flutnings (Vorspann).

(undirskr.) *Quaade.*

(undirskr.) *Kauffmann.*

(undirskr.) *Rechberg.*

(undirskr.) *Brenner.*

(undirskr.) *Werther.*

(undirskr.) *Balan.*

Eptir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið í höfuðstað og aðsetursstað Vorum Kaupmannahöfn,
16. dag nóvembermán. 1864.¹

16. nóv.

86. Opið bréf til Vorra kærnu og trúu þegna í konungsríkinu Danmörk, á Íslandi og Færeyjum og í nýlendum Vorum á Vesturindlandi og Grænlandi.

Vér Kristján hinn Níundi, og s. frv., Gjörum kunnugt: Ár það, sem nú er liðið síðan Vér komum til ríkis í Danmörk,

¹) Auglýsing þessi er út komin frá ráðherraforsetastjórninni.